

Kontakt dla mediów:

Luiza Sosnowska, PARP

e-mail: luiza_sosnowska@parp.gov.pl

tel.: 880 524 959

Informacja prasowa

Warszawa, 20.12.2021 r.

Postawy przedsiębiorcze Polaków. Wnioski z Raportu GEM Polska 2021

Co drugi obywatel naszego kraju posiada długoterminowy plan rozwoju swojej ścieżki zawodowej, a zakładanie biznesu pozostaje według Polaków jednym ze sposobów na zrobienie kariery. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach przygotowała raport z badań Global Entrepreneurship Monitor (GEM) przeprowadzonych w 2020 r.

GEM od 1999 r. zbiera informacje na temat przedsiębiorczości w poszczególnych państwach, a w 2011 roku do grona badanych krajów dołączyła również Polska. W badaniu z 2020 r. wzięło udział 8 tys. pełnoletnich mieszkańców naszego państwa oraz minimum 2 tys. mieszkańców każdego z pozostałych 43 krajów objętych projektem. Wszyscy respondenci odpowiedzieli na taki sam zestaw pytań, dotyczący postaw i zachowań przedsiębiorczych.

Własny biznes pozostaje sposobem na zrobienie kariery choć nastroje się pogarszają

Sześciu na dziesięciu Polaków uważa, że posiadanie własnego biznesu jest dobrym sposobem na zrobienie kariery. W porównaniu do poprzedniego roku ten wskaźnik zmalał o ok. 17 p.p. Powodem tak dużej zmiany w myśleniu była najprawdopodobniej pandemia COVID-19. Najwięcej osób przekonanych o tym, że własna firma to dobry sposób na życie to mieszkańcy Gwatemali i Arabii Saudyjskiej (po 94%). Relatywnie dużo, bo 63% polskich respondentów zadeklarowało, że zna przynajmniej jedną osobę, która na przestrzeni ostatnich 2 lat założyła własny biznes. W Europie pod tym względem wyprzedzają nas tylko Słowacja (72%), Chorwacja i Cypr (po 68%). Badanych zapytano również, czy mają wśród znajomych kogoś, kto w czasie pandemii założył lub zlikwidował firmę. Na pierwsze pytanie pozytywnie odpowiedziało 13% Polaków, na drugie aż 47%. W 2020 r. tylko 5% badanych z naszego kraju zadeklarowało chęć założenia firmy w ciągu najbliższych 3 lat. To najniższa wartość od początku badań GEM.

Polacy z dobrą samooceną

Zgodnie z wynikami badania blisko co drugi Polak uważa, że jest przez społeczeństwo postrzegany jako osoba kreatywna i innowacyjna. Mniej więcej taki sam odsetek osób deklaruje posiadanie

długookresowego planu kariery oraz trzymanie się go. Tylko 34% z nas przyznało, że rzadko dostrzega okazje biznesowe. To o 11 p.p. mniej niż rok wcześniej. Mimo wysokiej samooceny, procent osób prowadzących młode firmy spadł z 5% w 2019 r. do 3,1% w 2020 r. Nie zmienił się jednak znacząco udział Polaków prowadzących dojrzałe firmy, działające na rynku ponad 3,5 roku – 12,2% wobec 13% w roku 2019.

Dlaczego rezygnujemy z działalności gospodarczej?

Głównym powodem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej była pandemia COVID-19. Wskazała na nią co druga osoba, która wycofała się z prowadzenia biznesu, co jest najczęstszą przyczyną wycofywania się z biznesu w porównaniu do pozostałych państw Europy. Innymi powodami zamknięcia firmy w Polsce w 2020 r. były: nierentowność prowadzonego biznesu (10%), możliwość podjęcia innej pracy lub okazji biznesowej (9%), przejście na emeryturę (6%).

Wpływ pandemii na przedsiębiorczość

W 2020 r. do kwestionariusza badawczego dodano dodatkowe pytania, które umożliwiły dokładniejsze przyjrzenie się oddziaływaniu pandemii na przedsiębiorczość. W Europie średnio 61% osób będących na etapie zakładania swojej firmy przyznało, że pandemia negatywnie wpłynęła na ich plany. Z tym problemem najbardziej zmagali się Włosi (92%) i Chorwaci (73%). Polska również odnotowała wysoki wskaźnik – aż 64%. Podczas badania przedsiębiorcy z naszego kraju byli również sceptyczni, jeśli chodzi o perspektywy rozwoju. Aż 59% osób prowadzących młode firmy, a jeszcze więcej dojrzałe (75%), oczekiwało, że tempo rozwoju ich firmy będzie niższe z powodu pandemii. To najwyższe notowane wskaźniki wśród 18 państw Europy. W Polsce 27% właścicieli młodych firm i 35% dojrzałych przyznało w połowie 2020 r., że polski rząd podejmuje efektywne działania przeciwdziałające gospodarczym skutkom pandemii koronawirusa. Najbardziej pozytywnie działania rządu oceniają właściciele firm z Luksemburga (76% właścicieli młodych firm, 73% właścicieli dojrzałych firm).

Dlaczego zakładamy działalność gospodarczą

Z badań GEM przeprowadzonych w 2020 r. wynika, że we wszystkich badanych krajach, niezależnie od poziomu dochodu, głównym powodem zakładania biznesu jest dążenie do zapewnienia sobie utrzymania z uwagi na niewystarczającą dostępność miejsc pracy. Kolejnym najczęściej wskazywanym powodem jest chęć wzbogacenia się i osiągnięcia wysokich dochodów. Trzecią najbardziej popularną motywacją jest potrzeba zmiany świata. W Polsce wyniki badań z 2020 r. diametralnie różnią się od tych z 2019, kiedy to przedsiębiorcy chcieli przede wszystkim kontynuować tradycje rodzinne (82% wskazań) oraz odmieniać świat (65%). Przeniesienie akcentu z wartości na rzecz chęci zdobycia stabilizacji materialnej nie dziwi, biorąc pod uwagę sytuację związaną z pandemią.

Internacjonalizacja

W kontekście problematyki umiędzynarodowienia rok 2020, zgodnie z przypuszczeniami, był rokiem, w którym firmy deklarowały, że chętniej zostają na rodzimym rynku. W państwach o niskim poziomie dochodu odsetek młodych firm działających wyłącznie na rynku krajowym jest najwyższy (93%), a w państwach o średnim poziomie dochodu i w gospodarkach najbogatszych – niższy (odpowiednio 91% i 75%). Względem 2019 r. odsetek polskich młodych przedsiębiorstw działających wyłącznie na rynku krajowym wzrósł o 7 p.p.

Przedsiębiorczość Polek i Polaków

Wyniki badań pokazują, że w 2020 r. dużo mniej kobiet i mężczyzn dostrzegało szanse biznesowe w swoim otoczeniu. W porównaniu do roku 2019 nastąpił spadek o prawie 40 p.p. w grupie kobiet (do poziomu 50%) i ponad 30 p.p. w grupie mężczyzn (do poziomu 53%). Pomimo tego, w obu grupach płci względem roku 2019 spadł udział osób odczuwających strach przed porażką w biznesie – do 38% w przypadku mężczyzn i 43% – kobiet (odpowiednio o ponad 16.p.p i 17 p.p.). Polacy częściej niż przeciętni Europejczycy pozytywnie oceniają warunki do założenia przedsiębiorstwa w swoim otoczeniu – różnica wynosi ok. 12p.p.

– Motywacje do zakładania firm są zależne od poziomu rozwoju gospodarczego kraju i związanych z nim warunków do założenia działalności, natomiast w mniejszym stopniu od płci. W 2020 r. jako dodatkowy czynnik pojawiła się również pandemia COVID-19. W krajach o niskim i średnim poziomie dochodu najczęściej wskazywaną w 2020 r. motywacją – zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn – jest chęć zapewnienia sobie utrzymania lub wzbogacenia się. W Polsce również zaobserwowano taką tendencję – **Anna Tarnawa**, z Departamentu Analiz i Strategii, PARP.

[Pełna wersja raportu.](#)